

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

2025 AİLE YILI

Sayı : E-72079556-610-14604504
Konu : Soru Önergeleri (7/17312)

ACELE

7117312

GK: 26

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 16.10.2024 tarihli ve 1513275 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan Van Milletvekili Sayın Gülcan KAÇMAZ SAYYİĞİT tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/17312 Esas Numaralı yazılı soru önergesine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Mahinur ÖZDEMİR GÖKTAŞ
Bakan

Ek: 7/17312 Cevap Metni (4 Sayfa)

Van Milletvekili Sayın **Gülcan KAÇMAZ SAYYİĞİT'e Ait 7/17312 Esas Numaralı Yazılı Soru
Önergesine İlişkin Cevap Metni**

Kadına yönelik şiddetle mücadele ve kadın cinayetlerinin önlenmesi amacıyla “şiddete karşı sıfır tolerans ilkesi” çerçevesinde yürüttüğümüz çalışmalar ilgili kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları, özel sektör ve medyanın iş birliğinde çok taraflı ve çok yönlü biçimde devam etmektedir.

Bu kapsamda gerçekleştirilen çalışmalardan bazıları şu şekildedir:

- 2012 yılında 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunun ve devam eden yıllarda ilgili alt mevzuatın yürürlüğe girmesi ve Türk Ceza Kanunu'nda kadına yönelik şiddet eylemlerinin daha etkin cezalandırılmasına yönelik yapılan değişikliklerle yasal altyapı güçlendirilerek kadına yönelik şiddetle mücadele hukuki bağlamda bir üst seviyeye taşınmıştır.
- Türkiye'de kadına yönelik şiddetle mücadelenin yol haritası niteliğindeki politika belgeleri, ilgili tüm tarafların katkı ve katılımlarıyla düzenli olarak hazırlanıp uygulanmaktadır. Bu kapsamda 2007 yılından bu yana 4 ulusal eylem planı hazırlanmış olup hâlihazırda 2021-2025 yıllarını kapsayan Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele IV. Ulusal Eylem Planı yürürlükte. Söz konusu Eylem Planı çerçevesinde 5 ana hedef (Adalet Erişim ve Mevzuat, Politika ve Koordinasyon, Koruyucu ve Önleyici Hizmetler, Toplumsal Farkındalık ve Veri ve İstatistik), 28 strateji ve 227 faaliyet yer almaktadır. Ulusal Eylem Planının etkin olarak hayata geçirilmesi hedefiyle Yıllık Faaliyet Planları hazırlanmaktadır. Ulusal Eylem Planının yerel düzeyde daha etkin biçimde uygulanmasını amacıyla 81 ilimizde Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele İl Eylem Planları yürürlüğe konmuştur.
- Kadına yönelik şiddetle mücadelede koordinasyon mekanizmalarımız hem ulusal hem de yerel düzeyde tesis edilmiş durumdadır. Bakanlığımız koordinasyonunda periyodik olarak her yıl bir defa toplanan Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Koordinasyon Kurulu kadına yönelik şiddet konusundaki çalışmaları-gelişmeleri değerlendirmekte, bu konuda öneriler sunmaktadır. Kurul bugüne kadar 17 toplantı gerçekleştirmiştir. Yerel düzeyde ise 81 il düzeyinde Vali veya Vali Yardımcısı başkanlığında toplanan “Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele İl Koordinasyon, İzleme ve Değerlendirme Komisyonları” ile kadına yönelik şiddetle mücadelede il düzeyinde yapılan çalışmalar ve il eylem planlarının izleme ve değerlendirmesi yılda en az 6 ayda bir gerçekleştirilmektedir.
- Kadına yönelik şiddetle mücadelede ihtisas kurumsal mekanizmalardan biri olan Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri (ŞÖNİM); şiddetin önlenmesi ile koruyucu ve önleyici tedbirlerin etkin bir biçimde uygulanmasına yönelik destek ve izleme hizmetlerinin verildiği, çalışmalarını yedi gün yirmi dört saat esaslı ile yürüten merkezlerdir. Hâlihazırda 81 ilimizde 82 ŞÖNİM hizmet vermektedir. Nüfusun yoğun illerde ikinci ŞÖNİM açılmasına yönelik çalışmalar devam etmektedir.
- Şiddete uğrayan kadınların şiddetten korunması, psikososyal ve ekonomik sorunlarının çözülmesi, güçlendirilmesi ve bu dönemde kadınların varsa çocukları ile birlikte ihtiyaçlarının da karşılanması suretiyle geçici süreyle kalabilecekleri kadın konukevleri 81 ilimizde hizmetlerini sürdürmekte olup toplam 150 Kadın Konukevinde 3.683 kapasite ile %70-75 doluluk oranıyla hizmet verilmektedir.

- Hizmetlerin daha ulaşılabilir kılınması amacıyla Sosyal Hizmet Merkezleri (SHM) bünyesinde Şiddetle Mücadele İrtibat Noktaları oluşturulmuştur. Hâlihazırda 420 Şiddetle Mücadele İrtibat Noktası ilçe bazında hizmet sunmaktadır.
- 6284 sayılı Kanun kapsamında verilen tedbir kararlarının elektronik kelepçe, mağdur koruma ünitesi, GPS ünitesi gibi teknik araç ve yöntemler kullanılarak coğrafi bilgi sistemleri üzerinden izlenmesi amacıyla Bakanlığımız, İçişleri Bakanlığı ve Adalet Bakanlığı iş birliğinde Teknik Yöntemlerle Takip (Elektronik Kelepçe) Uygulaması yürütülmektedir. Uygulama 2021 yılı itibarıyla 81 ilimize yaygınlaştırılmıştır.
- Bakanlığımız bünyesinde 7 gün 24 saat esasında hizmet sunan ALO 183 Şiddetle Mücadele Hattı aracılığı ile aile, kadın, çocuk, engelli, yaşlı, şehit yakınları ile gaziler ve gazi yakınlarına yönelik hizmetlere ilişkin çağrılar değerlendirilerek rehberlik ve danışmanlık hizmeti sunulmaktadır. Ayrıca şiddet, ihmal ve istismar vakaları için tedbir mahiyetindeki ihbarlar da alınmakta, durumun aciliyeti göz önünde bulundurularak vakanın bulunduğu ilde görevli Acil Müdahale Ekip Sorumlusuna ve/veya kolluk kuvvetlerine bildirilmektedir. Acil Müdahale Ekibi vakayı değerlendirmekte, gerekli durumlarda emniyet veya jandarma birimleri ile koordinasyon sağlayarak en kısa zamanda müdahale edilmesi sağlanmaktadır. İçişleri Bakanlığı ve Bakanlığımız iş birliğinde şiddet mağduru veya şiddet görme riski altında olan kadınlar için iletişim teknolojisinin sunduğu imkânlardan faydalanılarak Kadın Destek Sistemi (KADES) hayata geçirilmiştir. KADES mobil uygulamasında yer alan acil durum butonuna basılması halinde acil çağrı merkezine ihbar düşmekte ve en yakın kolluk biriminin en kısa sürede mağdurun konumuna intikali sağlanmaktadır.
- Kadına yönelik şiddetle mücadelede farkındalık oluşturulması ve zihniyet dönüşümünün sağlanması amacıyla ülke genelinde kamu kurum ve kuruluşlarında görevli personele ve toplumun farklı kesimlerine yönelik eğitim ve seminerler gerçekleştirilmektedir. 2007 yılından itibaren başlatılan eğitim-seminer faaliyetleri ile bugüne kadar toplamda yaklaşık 4,5 milyon kişiye ulaşılmıştır.
- Kadına yönelik şiddetle mücadele politika ve hizmetlerimizin bilimsel kanıtlar temelinde geliştirilmesi amacıyla araştırma ve geliştirme (Ar-Ge) projelerimiz devam etmektedir. Kadına yönelik şiddetle mücadele politikaları, programları ve hizmetlerinin kanıta dayalı olarak geliştirilmesinde, bu alana dair bilimsel verilerin elde edilmesi amacıyla 2008 ve 2014 yıllarında gerçekleştirilen “*Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddet Araştırması*” 2024 yılında başlatılmıştır. Kadına yönelik şiddetin sürdürülebilir biçimde sonlandırılabilmesi ve tekrarının önlenmesi açısından bütüncül ve çok taraflı bir yaklaşım doğrultusunda gerçekleştirilecek olan “*Şiddet Uygulayanlara Yönelik Psikososyal Müdahale Modelinin Geliştirilmesi*” projesi ile şiddet uygulayanların şiddet içermeyen davranış kalıplarını benimsemelerine yönelik çalışmaların yapılandırılması genel anlamda hedeflenmektedir. “*Kadına Yönelik Şiddetle Mücadeleye İlişkin Kurumsal Kapasitenin Ve Toplumsal Farkındalığın İletişim Boyutuyla Artırılması Projesi*” ile kadına yönelik şiddetle mücadele alanında görev yapan personelin kurumsal kapasitesinin, iletişim boyutuyla artırılması hedeflenmektedir.
- Ülkemizde kadına yönelik şiddetle mücadele konusu mevzuat düzenlemeleri ve kamu politikaları detaylı bir şekilde ele alınmakta, koruyucu-önleyici hizmet kapasitesi nicel ve nitel olarak güçlendirilmeye devam etmekte, konuya ilişkin olarak toplumun farklı kesimlerine ulaşarak algı, tutum ve farkındalığın olumlu yönde geliştirilmesi sağlanmakta, politika ve hizmetler veri ve

İstatistiklerle bilimsel temeller üzerine inşa edilmekte ve tüm bu çalışmalarla Türkiye'nin kadına yönelik şiddetle mücadelesi kararlılıkla sürdürülmektedir.

Diğer taraftan, erken yaşta evliliklerle mücadelemiz ilgili taraflarla eşgüdüm içerisinde sürdürülmektedir. 2002 yılında erken yaşta evlendirilen kız çocuklarının toplam evlilikler içindeki oranı yüzde 7,3 iken 2023 yılına gelindiğinde yüzde 75'lik bir düşüş gerçekleşmiştir.

Bakanlığımızın politika önceliklerinden biri olan erken yaşta ve zorla evliliklerle mücadele çalışmaları 2017 yılından beri yerel politika belgeleriyle güçlendirilmektedir. Erken yaşta ve zorla evlilikleri ortaya çıkaran sebepler yerele özgü olabildiği için yerel unsurların katkı ve katılımları sorunun çözümünde etkili olabilmektedir.

Bu kapsamda, TÜİK verilerine göre erken yaşta evlilik sayılarının Türkiye ortalamasının üstünde olduğu illerde İl Eylem Planı çalışması gerçekleştirilmektedir. 2017-2024 yıllarında Van ilinin de dahil olduğu 29 ilde İl Eylem Planı hazırlanmıştır.

İl Eylem Planları ile bilinçlendirme ve farkındalık çalışmaları yapılmasına yoğunlaşmakta, ayrıca kız çocuklarının güçlendirilmesi, erken yaşta evliliklerin araştırılması, görsel yazılı materyal hazırlanması, kız çocuklarının rol model kadınlarla buluşmaları gerçekleştirilmektedir.

6 Şubat depremleri ardından 81 İl Müdürlüğümüzde depremzede vatandaşlara yönelik erken yaşta ve zorla evlilikler kapsamında farkındalık çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Verilen eğitimlerle bugüne kadar binin üzerinde kamu personeline ulaşılmıştır.

UNICEF ile ortak çalışma planımız kapsamında, erken yaşta ve zorla evlilik olgusunun çeşitli boyutlarda yaşandığı ülkelerde uygulanan iyi uygulama örnekleri incelenip, politikalarımıza temel teşkil etmesi amacıyla raporlanmasına yönelik bir proje yürütülmüştür.

"Erken yaşta evliliklerin önlenmesi" proje amaçlarından biri olan "Türkiye'de Çocuk Haklarının Desteklenmesi için Teknik Yardım Projesi" kapsamında eğitim materyalleri toplumun farklı kesimlerine dağıtılıp, infografik film ile alanında başarılı rol model kadınların yer aldığı kamu spotu hazırlanmıştır.

12-13 Eylül 2024 tarihinde BM Kadın Birimi ile iş birliğinde "Erken Yaşta Evliliklerle Mücadele Ekseninde Roman Çalıştayı" gerçekleştirilmiştir.

Öte yandan, Bakanlığımız çocuklarımızın korunmasını, haklarının ve esenliklerinin güvence altına alınmasını amaçlamakta, tüm risklere karşı bilinçli ve duyarlı nesiller yetiştirmek üzere koruyucu, önleyici ve destekleyici çalışmaları çocuğun üstün yararı ilkesi çerçevesinde yürütmektedir.

6284 sayılı Kanun'un "*Harçlar ve başlıklı 20. maddesinin masraflardan, vergilerden muafiyet ve davaya katılma*" ikinci fıkrasındaki; "*Bakanlık, gerekli görmesi hâlinde kadın, çocuk ve aile bireylerine yönelik olarak uygulanan şiddet veya şiddet tehlikesi dolayısıyla açılan idarî, cezaî, hukukî her tür davaya ve çekişmesiz yargıya katılabilir.*" hükmüne istinaden Bakanlığımız açılmış davalara katılmaktadır.

6284 sayılı Kanun'un 20'nci maddesinin ikinci fıkrasına istinaden Bakanlığımız açılmış davalara katılmakta olup adli süreçlere ilişkin yargılama aşamaları sonuna kadar takip edilmektedir.

Soruşturma sonucunun tebliği halinde, soruşturma sonucunda dava açılmış ve iddianame düzenlenmişse Bakanlığımızca davaya müdahil olunmakta, soruşturma sonucunda kovuşturmayaya yer olmadığına karar verilmesi halinde bu karara itiraz hususu yeniden değerlendirilmektedir.

Soru önermesine konu vakada sosyal medyada yer alan haberler ihbar kabul edilerek inceleme yapılmak üzere aile ziyaret edilmiştir.

Bu doğrultuda aile için 5395 sayılı ocuk Koruma Kanunu kapsamında Danışmanlık Tedbiri alınmasına ihtiyaç duyulduğu değerlendirilmiştir. Uygun hizmet modeli belirlenmesi için tüm süreçler yrtlmştir.

Soru nergesinde bahsi geçen olay ile ilgili Bařkale Cumhuriyet Başsavcılığı 2024/1447 Soruşturma No ile yürütülen soruşturma dosyası bulunmakta, bu dosya Bakanlığımız hukuk birimince takip edilmektedir. Dava dosyası oluşturulduğunda da davaya müdahillik talebinin dosyasına gönderilecektir. şüpheli R. T. ise tutuklu bulunmaktadır. Olayla ilgili adli süreç yakından takip edilmektedir.

Soru nergesinde yer alan diğer konular, diğer bakanlıkların görev ve faaliyet alanında olduğundan değerlendirilememiştir.